

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 128)

Kuzey Atlantik Konseyine Taraf Devletler ve Barış İçin Ortaklık Programına Katılan Diğer Devletler Arasında Kuvvetlerin Statüsüne İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/299)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

3.6.1999

Sayı : B.02.0.KKG/0.11/196-342/2504

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Öncelki yasama döneminde hazırlanıp Başkanlığınıza sunulan ve İçtüzüğü'nün 77 nci maddesi uyarınca hükümsüz sayılan ilişik listede adları belirtilen kanun tasarılarının yenilenmesi Bakanlar Kurulunca uygun görülmüştür.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit

Başbakan

11589 Kuzey Atlantik Konseyine Taraf Devletler ve Barış İçin Ortaklık Programına Katılan Diğer Devletler Arasında Kuvvetlerin Statüsüne İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

28.3.1997

Sayı : B.02.0.KKG/101-1162/1243

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 17.2.1997 tarihinde kararlaştırılan "Kuzey Atlantik Konseyine Taraf Devletler ve Barış İçin Ortaklık Programına Katılan Diğer Devletler Arasında Kuvvetlerin Statüsüne İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Necmettin Erbakan

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Ocak 1994'de yapılan NATO Zirvesinde, Soğuk Savaşın sona ermesiyle ortaya çıkan yeni uluslararası ortamda NATO'nun eski Doğu Bloku ülkeleriyle ikili düzeyde sürdürmekte olduğu işbirliğini daha kurumsal bir çerçeveye oturtmak ve ilişkilere daha yoğunluk kazandırmak amacıyla Barış İçin Ortaklık (BİO-Partnership for Peace-PfP) programını başlattığı malumlarıdır.

BİO, geçen üç yıl içinde büyük mesafe katetmiş ve Avrupa Güvenlik Mimarisinin temel unsurlarından birisi haline gelmiştir.

Halen BİO üyesi 27 ülke bulunmaktadır. Türkiye'nin yakın kültürel ve tarihi bağlar içinde bulunduğu ve NATO'yla kurumsal ilişkiler geliştirmek için gereken desteği tüm NATO platformlarında vermiş olduğu Orta Asya ve bazı Kafkas Cumhuriyetleri de BİO üyesidir.

BİO çerçevesinde özellikle askeri nitelikli faaliyetler düzenlenmekte ve bu faaliyetler tatbikatlar, seminerler, "workshop"lar, karşılıklı eğitim amaçlı ziyaretler şeklinde cereyan etmektedir. Faaliyetler, "BİO faaliyetleri" ve "BİO ruhuna uygun faaliyetler" olarak adlandırılmaktadır.

Söz konusu faaliyetler, ortak ülkelerin silahlı kuvvetlerine NATO üyesi ülkelerin silahlı kuvvetleriyle "karşılıklı kullanılabilirlik" (interoperability) imkânı sağlamakta, bu husus da ortak ülkelerin silahlı kuvvetlerinin geliştirilmesi ve NATO sistemine entegre olabilmeleri zımında benzersiz bir fırsat vermektedir. Bu husus esasen ortak ülkeler tarafından telaffuz edilmektedir.

Türkiye BİO faaliyetini başından beri destekleyen bir devlet olarak, hem ülkesinde BİO faaliyetleri düzenlemekte, hem de diğer ülkelerde düzenlenen BİO faaliyetlerine aktif bir şekilde katılmaktadır.

NATO çerçevesinde yürütülen faaliyetlerin hukuken NATO/SOFA (NATO Kuvvetlerin Statüsü Anlaşması) hükümlerine tabi olması gibi, söz konusu hükümlerin BİO üyesi ülkelere teşmil edilmesi amacıyla BİO faaliyetlerinin de BİO/SOFA hükümlerine tabi olması gerektiği takdir buyurulacaktır.

NATO bünyesinde bir süredir devam etmekte olan "BİO'nun güçlendirilmesi" çalışmaları muvacehesinde, BİO faaliyetlerinin öntümüzdeki dönemde daha yoğunluk kazanması beklenmektedir.

Millî Savunma Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Millî Savunma Komisyonu

Esas No. : 1/299

Karar No. : 3

5.7.1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınızca 17.6.1999 tarihinde Tali Komisyon olarak Komisyonumuza, Esas Komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna havale edilen "Kuzey Atlantik Konseyine Taraf Devletler ve Barış İçin Ortaklık Programına Katılan Diğer Devletler Arasında Kuvvetlerin Statüsüne İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 1.7.1999 tarihli 2 nci Birleşiminde Hükümeti temsilen Millî Savunma Bakanının başkanlığında Millî Savunma ve Dışişleri Bakanlıkları ile Genelkurmay Başkanlığı ve Savunma Sanayii Müsteşarlığı temsilcilerinin de katılımları ile incelenip görüşüldü.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde;

NATO'nun eski Doğu Bloku ülkeleriyle ikili düzeyde sürdürmekte olduğu işbirliğini kurumsal bir çerçeveye oturtmak ve ilişkilere daha yoğunluk kazandırmak amacıyla başlattığı Barış İçin Ortaklık programına dahil olan 27 adet üye ülkenin silahlı kuvvetlerinin NATO üyesi ülkelerin silahlı kuvvetleri ile ilişkilerini düzenlediği,

Tasarının söz konusu ilişkilere ait hukuki düzenlemeleri içerdiği,

Görülmektedir.

Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamaları takiben Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının 1 inci maddesi ile yürürlük ve yürütmeye ilişkin 2 nci ve 3 üncü maddeleri Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz havalesi gereği Esas Komisyon olan Dışişleri Komisyonuna sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygıyla arz olunur.

Başkan
Sadık Kırbaz
Çanakkale
Kâtip
M. Kemal Tuğmaner
Mardin
Üye
Gönül Saray Alphan
Amasya
Üye
Rıza Ulucak
Ankara
Üye
Turhan Tayan
Bursa
Üye
Vahit Kayırcı
Çorum
Üye
Hüseyin Arı
Konya
Üye
Mustafa Enöz
Manisa
Üye
Ekrem Pakdemirli
Manisa
Üye
Veysel Atasoy
Zonguldak

Başkanvekili
Hayrettin Özdemir
Ankara
Üye
M. Metanet Çulhaoğlu
Adana
Üye
Oğuz Aygün
Ankara
Üye
Hüseyin Arabacı
Bilecik
Üye
Bekir Aksoy
Çorum
Üye
Mukadder Başeğmez
İstanbul
Üye
Namık Hakan Durhan
Malatya
Üye
Hasan Güllay
Manisa
Üye
Fetullah Gültepe
Van
Üye
Ömer Üstümkol
Zonguldak

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

KUZAY ATLANTİK KONSEYİNE TARAF DEVLETLER VE BARİŞ İÇİN ORTAKLIK PROGRAMINA KATILAN DİĞER DEVLETLER ARASINDA KUVVETLERİN STATÜSÜNE İLİŞKİN ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

- MADDE 1. – Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.
MADDE 2. – Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.
MADDE 3. – Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Dışişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışişleri Komisyonu

4.8.1999

Esas No. : 1/299

Karar No. : 82

Kuzey Atlantik Konseyine Taraf Devletler ve Barış İçin Ortaklık Programına Katılan Diğer Devletler Arasında Kuvvetlerin Statüsüne İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı Komisyonumuzun 3.8.1999 tarihli 12 nci Birleşiminde Dışişleri Bakanlığı ve Millî Savunma Bakanlığı ve Genelkurmay Başkanlığı temsilcilerinin katılmalarıyla görüşülmüştür.

Soğuk savaşın sona ermesiyle ortaya çıkan yeni uluslararası ortamda, NATO'nun eski Doğu Bloku ülkeleriyle sürdürmekte olduğu işbirliğini daha kurumsal bir çerçeveye oturtmak ve bu ülkelerin NATO sistemine entegre olmalarını sağlamak amacıyla hazırlanan Tasarı Komisyonumuzca uygun görülerek kabul edilmiştir.

Komisyonumuzca daha önce görüşülerek yasalaşmış bulunan "Güneydoğu Avrupa Çökulusü Barış Gücü Anlaşması ile Güneydoğu Avrupa Çökulusü Barış Gücüne Ek Protokolün Onay Tasarısı"nda bu Anlaşmaya atf yapıldığından Tasarının, İçtüzüğün 52 nci maddesine göre öncelik ve ivedilikle görüşülmesine karar verilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkanvekili	Sözcü	Kâtip
<i>B. Suat Çağlayan</i>	<i>Mehmet Kaya</i>	<i>Mehmet Ali Bilici</i>
İzmir	Kahramanmaraş	Adana
Üye	Üye	Üye
<i>Ali Tekin</i>	<i>Müjdat Kayayerli</i>	<i>Nesrin Ünal</i>
Adana	Afyon	Antalya
Üye	Üye	Üye
<i>Teoman Özalp</i>	<i>Hasan Erçelebi</i>	<i>M. Bedri İncetahtacı</i>
Bursa	Denizli	Gaziantep
Üye	Üye	Üye
<i>Mustafa Yaman</i>	<i>Hüseyin Kansu</i>	<i>Osman Yumakoğulları</i>
Giresun	İstanbul	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Rahmi Sezgin</i>	<i>Basri Coşkun</i>	<i>M. Necati Çetinkaya</i>
İzmir	Malatya	Manisa
Üye		Üye
<i>Biröl Bütyüköz Türk</i>		<i>M. Cengiz Güleç</i>
Osmaniye		Sivas

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

KUZAY ATLANTİK KONSEYİNE TARAF DEVLETLER VE BARIŞ İÇİN ORTAKLIK PROGRAMINA KATILAN DİĞER DEVLETLER ARASINDA KUVVETLERİN STATÜSÜNE İLİŞKİN ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1. - 5 Şubat 1996 tarihinde Brüksel'de imzalanan "Kuzey Atlantik Konseyine Taraf Devletler ve Barış İçin Ortaklık Programına Katılan Diğer Devletler Arasında Kuvvetlerin Statüsüne İlişkin Anlaşma"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütlür.

Prof. Dr. Necmettin Erbakan
Başbakan

Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd. V.

T. Tayan

Devlet Bakanı

Doç. Dr. A. Gül

Devlet Bakanı

N. Kurt

Devlet Bakanı

L. Esengün

Devlet Bakanı

B. Aksoy

Devlet Bakanı

T. R. Güneri

Devlet Bakanı

B. Şeker

Millî Savunma Bakanı

T. Tayan

Millî Eğitim Bakanı

Prof. Dr. M. Sağlam

Ulaştırma Bakanı

Ö. Barutçu

Sanayi ve Ticaret Bakanı

Y. Erez

Turizm Bakanı

B. Yücel

Devlet Bakanı

F. Adak

Devlet Bakanı

I. Saygın

Devlet Bakanı

M. Altınsoy

Devlet Bakanı

M. S. Ensarioğlu

Devlet Bakanı

G. Dağdaş

Devlet Bakanı

A. Yılmaz

Devlet Bakanı

Dr. A. Demircan

İçişleri Bakanı

M. Akşener

Bayındırlık ve İskân Bakanı

C. Ayhan

Tarım ve Köy İşleri Bakanı V. Çal. ve Sos. Güv. Bakanı

C. Ayhan

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı

M. R. Kutun

Orman Bakanı

M. H. Dağlı

Devlet Bakanı

N. Ercan

Devlet Bakanı

Prof. Dr. S. Tekir

Devlet Bakanı

N. K. Zeybek

Devlet Bakanı

A. C. Tunç

Devlet Bakanı

H. U. Söylemez

Devlet Bakanı

Prof. Dr. S. Günbey

Adalet Bakanı

Ş. Kazan

Maliye Bakanı

Doç. Dr. A. Şener

Sağlık Bakanı

Y. Aktuna

Çal. ve Sos. Güv. Bakanı

N. Çelik

Kültür Bakanı

İ. Kahraman

Çevre Bakanı

M. Z. Tokar

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

KUZAY ATLANTİK KONSEYİNE TARAF DEVLETLER VE BARIŞ İÇİN ORTAKLIK PROGRAMINA KATILAN DİĞER DEVLETLER ARASINDA KUVVETLERİN STATÜSÜNE İLİŞKİN ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1. - Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. - Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. - Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

KUZEY ATLANTİK KONSEYİNE TARAF DEVLETLER VE BARIŞ İÇİN ORTAKLIK PROGRAMINA KATILAN DİĞER DEVLETLER ARASINDA KUVVETLERİN STATÜSÜNE İLİŞKİN ANLAŞMA

4 Nisan 1949'da Washington'da yapılan Kuzey Atlantik Andlaşmasına Taraf Devletler ile 10 Ocak 1994 tarihinde Brüksel'de Kuzey Atlantik Andlaşması Teşkilatına üye ülkelerin devlet ve hükümet başkanları tarafından imzalanan barış için ortaklık çerçeve dokümanına üye olan devletler;

Barış için Ortaklık'a katılan ülkeleri bir araya getirerek,

Yapılan anlaşmaya Taraf Devletlerden birinin kuvvetlerinin, anlaşmalı olarak, diğer bir Taraf Devletin egemenlik topraklarına gönderilmesini veya gelmesini kabul ederek, kuvvetleri gönderme ve kabul etme konusunda alınan kararların, ilgili Taraf Devletler arasında ayrı düzenlemelerin hükmü altında devam edeceğini göz önünde bulundurarak,

Bununla birlikte, bu kuvvetlerin diğer Taraf Devletin egemenlik topraklarındayken statüsünün tanımlanmasını isteyerek,

Londra'da 19 Haziran 1951 tarihinde yapılan, kuvvetler statüsüne ilişkin olarak Kuzey Atlantik Andlaşmasına Taraf Devletler arasındaki Andlaşmayı hatırlayarak,

Aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmışlardır;

MADDE I:

Mevcut Anlaşmada aksi sağlanmadıkça ve kendi tarafları bakımından herhangi bir ek protokol olmadıkça, mevcut andlaşmaya taraf bütün devletler, Londra'da 19 Haziran 1951'de yapılan kuvvetleri statüsüne ilişkin olarak Kuzey Atlantik Andlaşmasına Taraf Devletler arasında andlaşma hükümlerini uygulayacaklardır.

MADDE II:

1. NATO-SOFA, mevcut andlaşmayı uyguladığı alana ek olarak, mevcut andlaşmaya göre, NATO-SOFA'ya taraf olmayan bütün taraf devletlerin egemenlik topraklarına uygulayacaktır.

2. Mevcut andlaşmanın amaçlarına göre NATO-SOFA'nın Kuzey Atlantik Andlaşmasına ait ilgilerin aynı zamanda maddenin 1 inci paragrafında adı geçen toprakları da içerdiği farz edilecek ve Kuzey Atlantik Andlaşmasına ait ilgilerin barış için ortaklığı da içerdiği farz edilecektir.

MADDE III:

Mevcut anlaşmanın NATO-SOFA âkidi olmayan tarafları ilgilendiren konularla ilgili olarak uygulanması amacıyla NATO-SOFA'nın, taleplerin veya anlaşmazlıkların Kuzey Atlantik Konseyine, Kuzey Atlantik Konseyi üyeleri başkanına veya bir hakeme bildirileceğine ilişkin hükümleri, ilgili tarafların dışarıdaki herhangi bir yargı merciine başvurmaksızın kendi aralarında götürecekle-ri şeklinde yorumlanacaktır.

MADDE IV:

Uluslararası yasalara uygun biçimde mevcut andlaşmaya ilaveler veya andlaşmada değişiklik yapılabilir.

MADDE V:

1. Mevcut andlaşma, NATO-SOFA âkid tarafı olan veya barış için ortaklık davetini kabul edip, barış için ortaklık çerçeve dokümanını imzalayan tüm devletlerin imzasına açık olacaktır.

2. Mevcut andlaşma tasvip, kabul veya onaya tabi tutulacaktır. Tasvip, kabul veya onay belgeleri Amerika Birleşik Devletleri Hükümetine tevdi edilecek ve ABD Hükümeti de bütün bu belgeleri andlaşmayı imzalayan tüm devletlere tebliğ edecektir.

3. İçlerinden en az birisi NATO-SOFA tarafı olan ve birisi de barış için ortaklık davetini kabul edip, barış için ortaklık çerçeve dokümanını imzalamış olan üç âkid devletin tasvip, kabul veya onay belgelerini tevdi etmelerinden otuz gün sonra mevcut anlaşma, bu devletler için yürürlüğe girmiş olacaktır. Beher âkid devlet için de belgelerin tevdi edilmesinden otuz gün sonra yürürlüğe girecektir.

MADDE VI:

Mevcut anlaşma, anlaşmanın taraflarından herhangi birisinin Amerika Birleşik Devletleri Hükümetine yazılı hitama erdirmeye tebliği vermesiyle hitama erdirilebilir ve ABD Hükümeti de bu tebligatı anlaşmayı imzalayan tüm devletlere iletir. Anlaşma, ABD Hükümetinin tebligatı almasından bir yıl sonra hitama erecektir. Bu bir yıllık sürenin bitimini takiben mevcut anlaşma, iptalin geçerli olduğu günden önce ortaya çıkan taleplerin yerine getirilmesi dışında, iptali talep eden Taraf için yürürlüğünü kaybedecek, ancak geri kalan taraflar için yürürlükte kalacaktır.

Kendi hükümetleri tarafından gereğine uygun olarak yetkilendirilmiş bulunan aşağıda imzaları bulunan kişiler işbu anlaşmayı imzalamıştır.

İşbu Anlaşma 1995 yılı Haziran ayının on dokuzuncu gününde, Brüksel'de, her iki metin de eşit derecede geçerliliğe sahip olmak üzere, İngilizce ve Fransızca dillerinde, Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arşivlerine tevdi edilmek üzere tek bir orijinal halinde yapılmıştır. Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti, metnin onaylı kopyalarını anlaşmayı imzalayan tüm devletlere iletacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ADINA

Tugay ÖZÇERİ

5.2.1996

